

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Rakennusten energiahuollon ja lämmityksen uusia liiketoimintamahdollisuuksia

Rakennusten energiaseminaari 8.10.2015

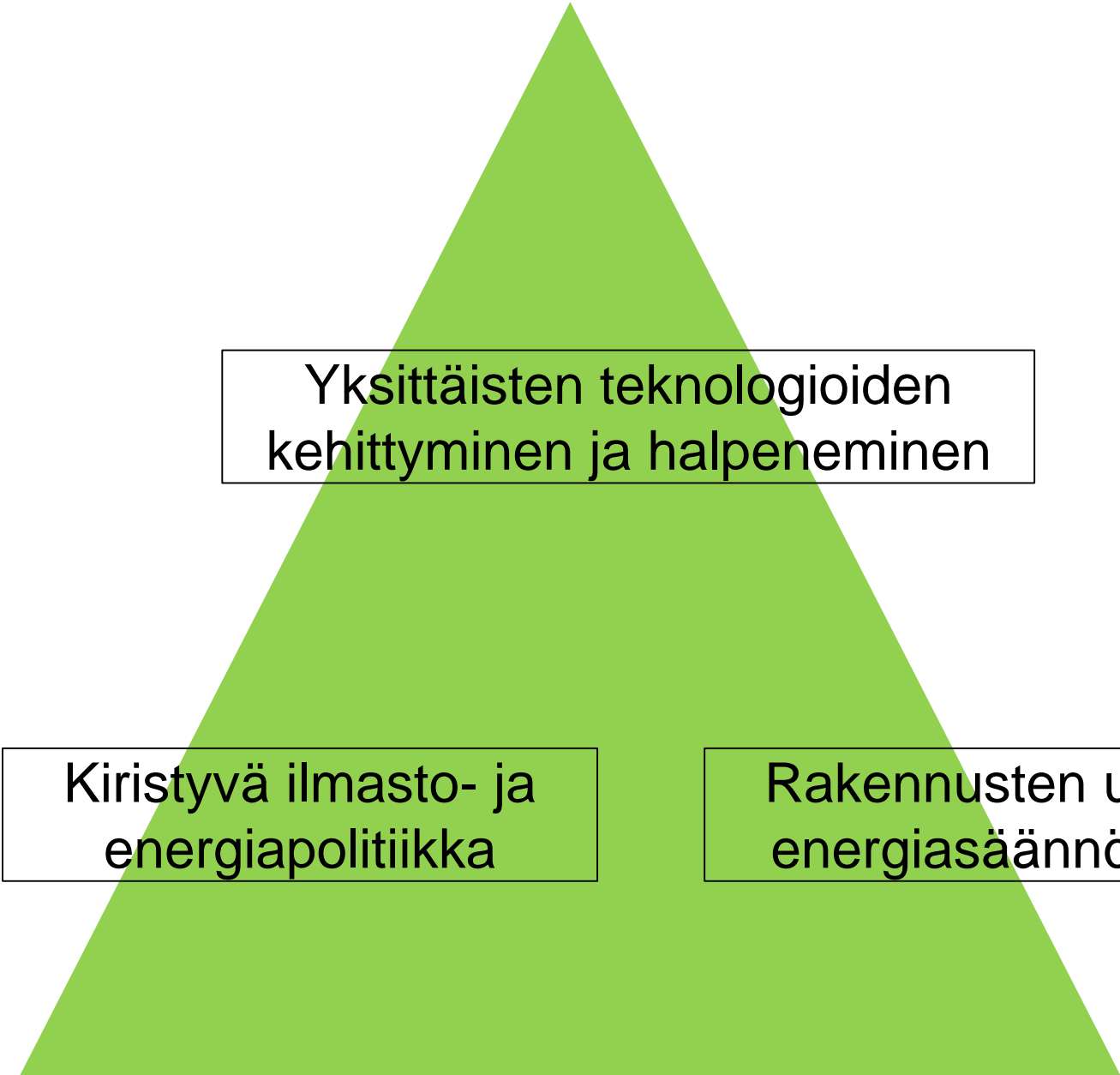
Raimo Lovio

Aalto yliopiston kauppakorkeakoulu

Esityksen sisältö

- **Energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuvan energian kasvava käyttö rakennuksissa synnyttää uusia liiketoimintamahdollisuuksia**
- **Esimerkkejä Lähienergian aloilta**
  - Vanha: puupohjaiset ratkaisut
  - Vakiintunut: lämpöpumput
  - Uusi alkuvaiheen ala: aurinkoenergia
- **Mitä tarvitaan markkinoiden kasvun vauhdittamiseksi?**

Markkinoiden ajurit (1)

Yksittäisten teknologioiden
kehittyminen ja halpeneminen

Kiristynvä ilmasto- ja
energiapolitiikka

Rakennusten uudet
energiasäännökset

Uusiutuvan lähienergiamuotojen yleistilanne Suomessa (suuruusluokka)

Energiamuoto	TWh/vuosi
Puu	15
Lämpöpumput	5
Tuuli	2
Biokaasu	1
Aurinko	0,01

Puuenergian modernit ratkaisut: tulisijat

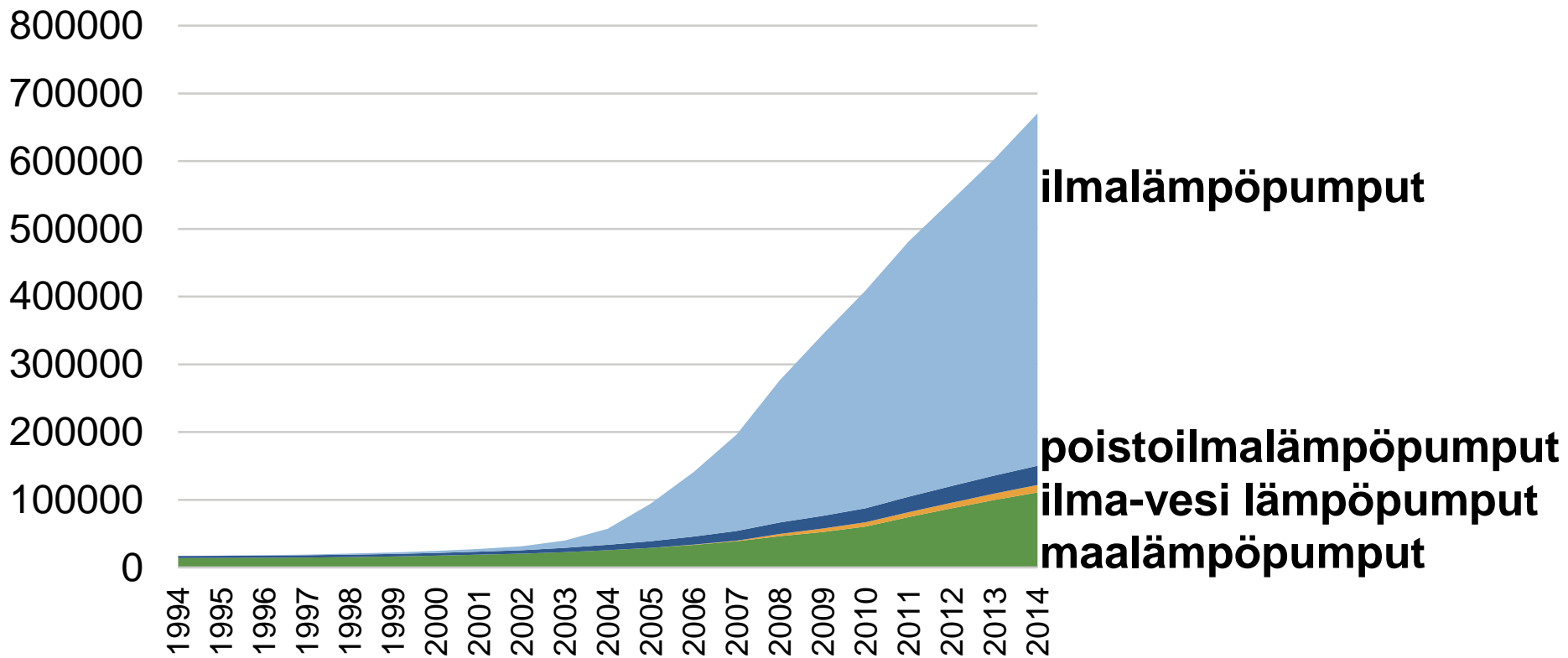
- Suomessa noin 2,2 milj. tulisijaa. Metsätilastollisen vuosikirjan mukaan pientalojen lämmitysenergiasta polttopuu 40 %, käytön painottuessa talveen
- Suuri uudistamistarve (tehokkuus, turvallisuus, päästöjen pienentäminen)
- Vuosittaisia uudiskohteita noin 50 000 kpl
- Tulisija- ja piippuvalmistajat ja maahantuojat työllistävät noin 1000 henkeä. Merkittävin toimija:
  - Tulikivi Oyj, jolla myös paljon vientitoimintaa
- Investoinnit 100 milj. euroa, kaikkiaan työtä 10 000 suomalaiselle
- **Tulisija & lämpö** –tutkimusprojekti

Puuenergian modernit ratkaisut: pellettikattilat

- Automaattisia pellettitakkoja myydään Suomessa n. 500 kpl vuosittain. Merkittävimmät toimijat:
  - www.kardonar.com ja www.tulituote.com
- Pellettien kannattavuus lähellä maalämmön kannattavuutta
- Kulutus lisääntynyt: 2001: 15 000 t; 2014: 230 000 t, josta pienkäyttö 58 000 t
- Pellettituotantolaitoksia on noin 27 kpl, 19 yritystä. Tänä vuonna avautuu yksi suurehko (50 000 tn/a) Luumäellä.

Lähde: Hannes Tuohiniitty, Bioenergia ry

Lämpöpumppuja Suomessa 700.000 kappaletta

Toteutetut lämpöpumppuinvestoinnit Suomessa

5

TWh uusiutuvaa
energiaa vuodessa

200

M € parempi
vaihtotase vuodessa

2000

suomalaiselle työtä
joka vuosi

400

M€ yksityisiä
investointeja vuodessa

>10

% tuotto sijoitetulle
pääomalle vuodessa

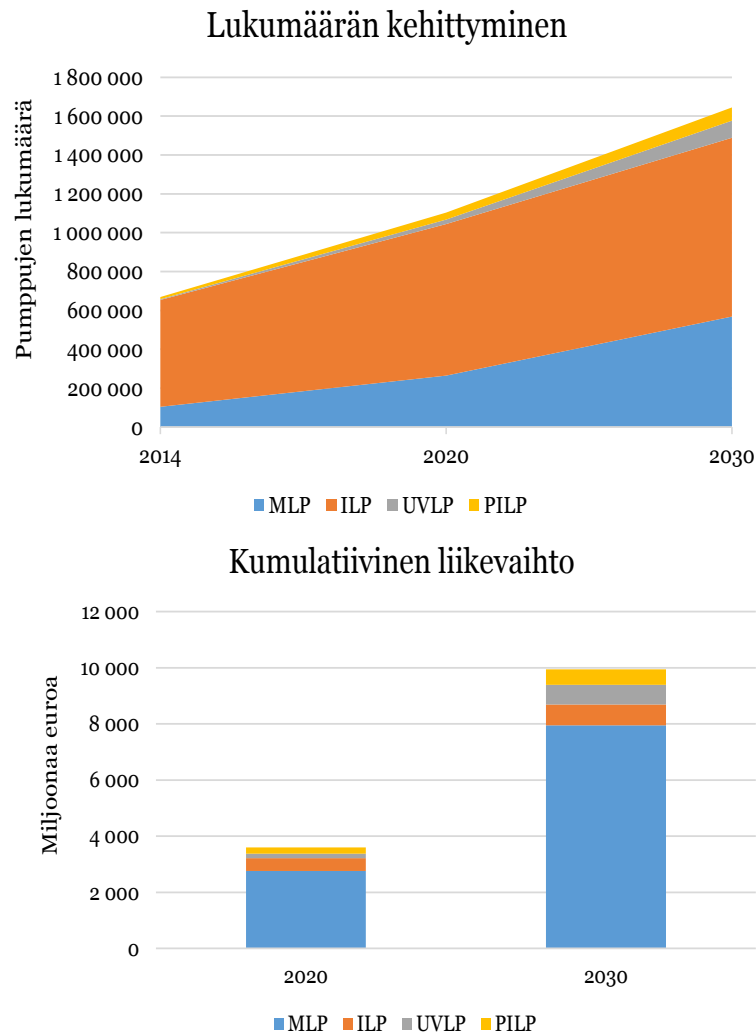
>1

Miljoona tonnia vähemmän
CO₂-päästöjä vuodessa

Skenaario lämpöpumppujen lisääntymisestä (Gaia Consulting Oy)

- Lämpöpumppuja
  - 2020: 1 miljoonaa
  - 2030: 1,7 miljoonaa
- Pumppujen lämmöntuotanto
  - Nettosäästö 2020: 8 TWh
  - Nettosäästö 2030: 15 TWh
- Kumulatiivinen myynti :
  - 2020 mennessä: 4 mrd. €
  - 2030 mennessä: 12 mrd. €

Passiivinen ja aktiivinen aurinkolämpö

- Aurinkolämpöön liian vähän huomiota
- Passiivinen hyödyntäminen osana kaavoitusta ja rakennusten suunnittelua tärkeää (myös kaukojäähdytystä ajatellen)
- Aktiiviset aurinkolämpökeräimet erityisen kannattavia yhdistettynä lämpöpumppu-järjestelmiin tai aluelämpöön
- Suomessa on aurinkolämpökeräinten osajia kuten: Savo-Solar, Sundial ja Ruukki

Aurinkosähköliiketoiminnan vahvistuminen: vuosi 2015 = 1. vuosi

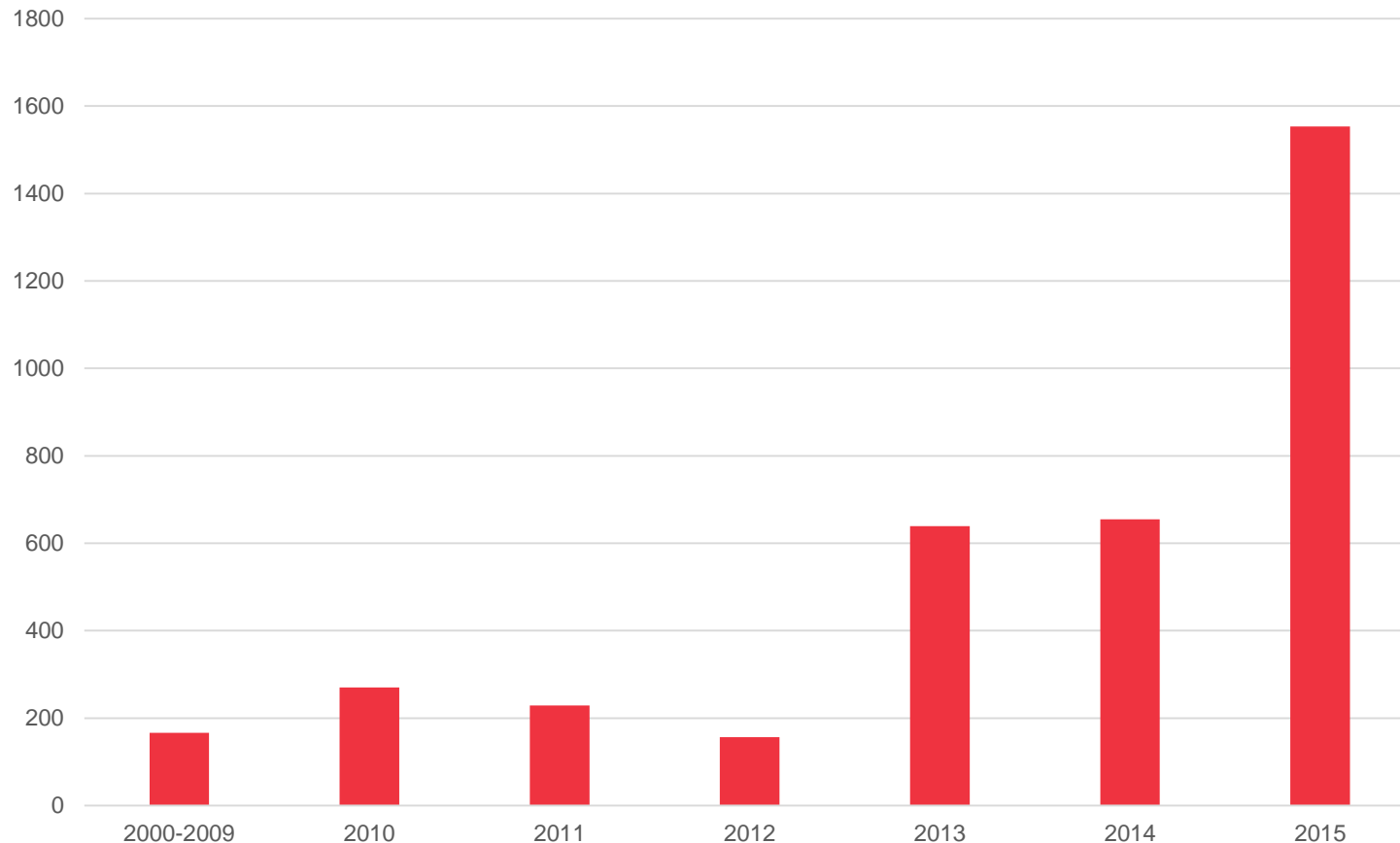
- **Komponentit:** mm. ABB (globaalisti)
- **Aurinkopaneeleiden valmistus:** mm. SaloSolar, Valoe
- **Kokeneet toimittajat:** mm. Naps Solar Systems, Finnwind, GEF
- **Kokeneet suunnittelijat:** mm. Soleras, Soleco
- **Perinteiset energiayhtiöt:** mm. Helen, Oulun Energia
- **Globaaleilla markkinoilla toimivat:** mm. Fortum, Pöyry, Wärtsilä ja Finnfund

- **ELY-keskusten 1.7.2014 – 4.9.2015 tekemien investointitukipäätösten kohdeinvestoinneissa keskimääräinen järjestelmäkustannus laskenut jo alle 1,5 euroa/Wp, ollen alimmillaan noin 1 euro/Wp**

Aurinkosähkömarkkinat Suomessa

- Verkon ulkopuoliset kesämökki- ja ammattijärjestelmät
- Verkkoon kytketyt pienet omakoti-, maatila- ja yritysjärjestelmät (alle 15 kWp)
- Verkkoon kytketyt rivitalo- ja asuinkerrostalojärjestelmät
- *Taloyhtiön sähkön käyttö* → *asukkaiden sähkön käyttö*
- Yritysten ja julkisen sektorin kiinteistöjen järjestelmät (>15 kWp)
- Energiayhtiöiden aurinkosähkön myyntiin tähtäävät järjestelmät (>100 kWp)
- Suurehkot kotimaiset sähköpuistot (> 1 MWp)
- Suurehkot ulkomaiset sähköpuistot (> 10 MWp)

Suurten järjestelmien kokonaistehon lisäys vuonna 2015* noin kolminkertainen verrattuna lisäykseen 2013 ja 2014

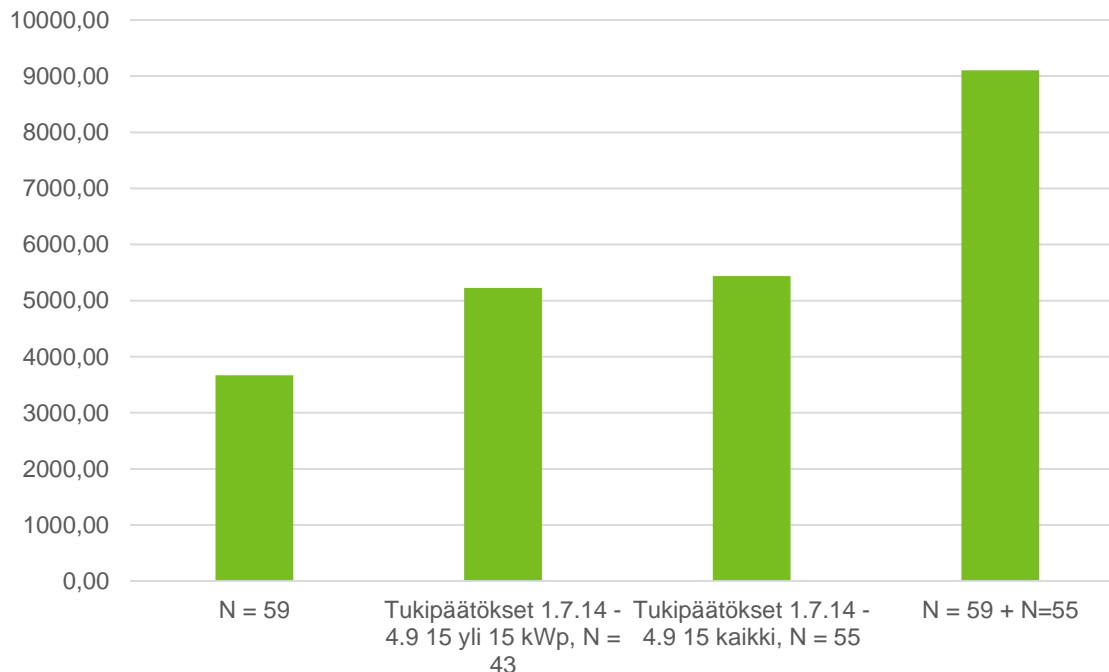
Asennetut yli 15 kWp järjestelmät (N = 59) vuosittain
(yhteisteho kWp)

Lähde:
FinSolar
ja
yritykset

Edellisten lisäksi investointituki 1.7.2014 – 4.9.2015 on annettu voimaloille joiden yhteisteho on 5,5 MWp ...

Suurten aurinkosähköjärjestelmien kokonaistehon tilanne Suomessa 2015 - 2016 (kWp)

.. jolloin kesään 2016 mennessä yhteisteho lähentelee jo 9 MWp.

Yksittäisistä teknologioista laajempaan kokonaisuuteen

- **Energiatehokkuuden parantaminen vanhoissa ja uusissa kohteissa on 50 % koko asiasta**
- **Älykkäät, joustavat ja avoimet sähkö- ja lämmitysjärjestelmät, mukaan lukien varastointi ja kysyntäjousto, it-osaamisen hyödyntäminen**
- **Paikallisesti ja kaavallisesti vaihtelevat optimaaliset hybridijärjestelmät**
- **Puurakentaminen**

Nämä asiat ovat yleisesti tunnettuja mutta ...

... miten markkinoita saadaan nopeutetusti kasvamaan?

- **Tavoitteiden yhtenäistyminen ja selkiytyminen**
  - Viranomaisohjaus: säännökset ja lupaprosessit (kuten lähes nollaenergiarakentamisen säädökset)
  - Oppiminen ja koulutus: kaavoittajat, arkkitehdit ... rakentajat
- **Asiakkaiden päätöskynnyksen alentaminen**
  - ”Tilaaajan kannalta on tärkeää, että tarjolla on testattuja, hyvin paketoituja palveluratkaisuja, joita voidaan hyödyntää useissa kohteissa.” (Jyrki Laurikainen) = talotekniset kokonaisratkaisut
- **Rakentamisen ja energiainvestointien talous**
  - Jatkuva muistuttaminen elinkaarikustannusajattelusta
  - Asiakkaiden rahoituskynnystä alentavat liiketoimintamallit
  - Julkisen tuen käyttäminen vipurahana sekä säädösten ja verotuksen hiominen sellaisiksi että ne lisäävät investointien kannattavuutta

Markkinoiden ajurit (2)

Kokonaisuuksien parempi hallinta ja konsensuksen lisääntyminen

Yksittäisten teknologioiden kehittyminen ja halpeneminen

Rakentamisen yleinen vauhdittaminen

Liiketoiminta- ja rahoitusmallit

Kiristynvä ilmasto- ja energiapolitiikka

Rakennusten uudet energiasäännökset

**Suomessa on huutava pula
uusista työpaikoista.
Niitä on runsaasti luotavissa
rakennusten energiahuollon
kehittämisessä**

Kiitos!